

Мельник О. Особливості самоактуалізації особистості як фактор формування політичних орієнтацій в період ранньої дорослості // Психологічні дослідження: наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету. Випуск 9. / За ред. Л. П. Журавльової, В. О. Климчука, Ю. Ю. Дем'янчук. – Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2017. – С. 67-69.

ОСОБЛИВОСТІ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ОРІЄНТАЦІЙ В ПЕРІОД РАННЬОЇ ДОРОСЛОСТІ

Мельник Ольга
студентка 6 курсу соціально –
психологічного факультету

Науковий керівник:
кандидат філософських
наук, доцент **Г.В. Пирог**

Кожна людина прагне демонструвати та розвивати свої можливості, довести свою унікальність. Це дає поштовх пошуку шляхів для виокремлення себе серед інших. Термін «самоактуалізація» визначається як нескінченне прагнення реалізувати власні можливості, таланти та здібності, вбачаючи в цьому сенс життя.

На думку А. Маслоу, самоактуалізація властива невеликій кількості людей, яким притаманні певні риси, такі, як автономність, здатність розуміти інших, професійне захоплення справою, повне схвалення реальності [2]. Структура самоактуалізації особистості включає ряд ознак: соціальний статус, успішність, самоприйняття, психологічні якості. До сфер самоактуалізації особистості входять психологічні якості (демократичний характер, незалежність від оточення), соціальні характеристики (зв'язки з соціумом), лідерські схильності (прагнення до влади), бажання творчості (наявність креативних ідей) та самосприйняття.

Потреба людини в самоактуалізації набуває найбільшого значення в період ранньої дорослості. На даному етапі людина втілює особистісний потенціал у різних сферах життєдіяльності, зокрема усвідомлюється ставлення до політичної системи та набувають своєї активності політичні орієнтації.

Політичні орієнтації виділяють як складний феномен, який окреслює уявлення людини про цілі, режими та діяльність політичних партій та політичних відносин [3]. Вони утворилися завдяки включеності людини у процеси соціально-політичної сфери і являють собою неусвідомлені мотиви, що поєднуються з вербально вираженими ідеями та цінностями. Політичні орієнтації залежать від віку, статі та мають динамічний характер, що дозволяє їм набувати змін у процесі життя особистості.

Формування політичних орієнтацій особистості бере свій початок в дитинстві і триває протягом життя людини. Політичні орієнтації тісно пов'язані з процесом соціалізації, адже в процесі соціалізації індивід набуває необхідні навички для взаємодії з суспільством. До факторів формування політичних орієнтацій можна віднести ситуативні,

-67-

соціальні, індивідуально-психологічні, інформаційно-комунікаційні [4].

В період ранньої дорослості формування політичних орієнтацій характеризується стабілізацією політичних орієнтацій, появою структури політичних цінностей, диференціацією емоційного та поведінкового компоненту, усвідомленістю політичного вибору. Структура політичних орієнтацій в період ранньої дорослості включає такі психологічні особливості, як стабілізація політичних поглядів, формування ієрархії політичних цінностей, визначення позиції та типу політичної поведінки.

Американський політичний психолог С. Реншон включив піраміду потреб А. Маслоу у своє дослідження проблеми демократії. На його думку, система, яка здатна задовольнити базові потреби особистості, може активувати політичну свідомість людей і розраховувати на їх підтримку. До важливих потреб у процесі становлення демократії входить потреба людини в участі, яка виражається в особистісному контролі над ситуацією [5, с. 17-19].

Р. Інглхарт у своєму дослідженні показав, що люди, які зростали в розвинутих країнах, не потребували задоволення матеріальних потреб, їх цікавили потреби, які впливали на самовираження в цілому та, зокрема, в політичній сфері [5, с. 33-36].

Місце самоактуалізації у формуванні політичних орієнтацій можна пояснити наступним чином. У ході становлення політичних орієнтацій людина знаходиться під впливом зовнішніх (соціально-економічні умови), об'єктивно-суб'єктивних (суспільна свідомість, суспільні цінності) та внутрішніх (індивідуальні цінності, індивідуально-психологічні особливості, мотивація) факторів. Це впливає на формування самоактуалізації як одного із факторів формування особливостей політичних орієнтацій. Самоактуалізація виступає в якості потреби, яка може бути актуальною або навпаки, і проявляється в таких показниках, як гнучкість поведінки, самоповага, самоприйняття, креативність та інші. Ці психологічні показники самоактуалізації впливають на психологічні особливості політичних орієнтацій, а саме: структуру політичних цінностей, надання переваги певним типам політичної системи (демократичній або авторитарній), расово-етнічну толерантність та жорсткість або гнучкість політичної поведінки.

Отже, самоактуалізація як фактор формування політичних орієнтацій розкривається у особливостях ціннісних орієнтацій, гнучкості поведінки, пізнавальних потребах, самоповазі тощо.

Список використаних джерел

1. Дилигенский Г. Г. Социально-политическая психология / Г. Г. Дилигенский. – М: Новая школа, 1996. – 352 с.
2. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. – СПб: Евразия, 1995. – 259 с.
3. Пирог А.В. Проблема изучения личности гражданина в политической психологии // Горизонты образования: Научно-методический журнал. – Севастополь, 2010. – №2. – С.164–170. – Режим доступа : <http://eprints.zu.edu.ua/20507/>
4. Пирог Г. Системний аналіз політичних орієнтацій особистості / Г. Пирог // «Особистісне зростання: теорія і практика» : Збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – С. 65-69.
5. Шестопап Е. Б. Политическая психология / Е. Б. Шестопап. – М. : Инфра, 2002. – 456 с.